

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ	6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ	3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врете
Претилату ваља сласти упутицом на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

Наплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 13. Априла. 1889. год. у Београду

Почетак у 5½ часова по подне.

Присуствовали: Председник општине г. Ж. Карабибе-
ровић, чланови суда г. г. Милан М. Банковић, и Коста То-
мић; чланови одбора: г. г. М. Јосимовић, Др. М. Т. Леко,
Св. Зорић, Т. Ј. Мијајловић, Никола Х. Поповић, Коста Д.
Главинић, Јов. Илић, Х. Д. Азријеа, Гр. Миленковић, Милов.
Р. Маринковић, Светозар Карапеша, Глиша Јосиповић,
Милутин Ј. Марковић, Ђ. С. Новаковић, Светозар Воторић,
Коста Петровић, Живан Бугарчић, Настас Крстић, Ј. Ж. Бу-
рић, Милан Ж. Маринковић, Милорад Д. Јанковић, Дим.
Ђирковић, Раденко Драговић, Видоје Виторовић, Н. Вулко-
вић, М. Миловановић, Никола П. Михајловић, П. Д. Видако-
вић, Н. Р. Поповић, Илија Цветановић, и Берђе Николић.

Садржина:

Прегрес буџета за 1889 год.

(Свршетак)

Пера Видаковић. — Ја бих желио да одговорим г. Зо-
рићу макар у неколико речи. Он каже, па шта ће те уште-
дити? 14.000 динара на плати, то није ништа; 51.000 дин.
на другим уштедама у звањима — и то није ништа! Комисија,
вели, није добро проучила ствар! Чудновато заиста. Ово
све што је комисија овом приликом штудирала и о чему је
размишљала, да је све то и написала, то би био један то-
лики извештај да ви заиста не би имали стрпљења ни да
га саслушате док би се прочитао. Није комисија олако ову
ствар схватила и извршила. Не. Она је испитивала све што
се могло да испита; и кад вам каже, да нема чак ни распо-
реда ко и какву дужност од општинских органа врши,
кад треба да се дође на дужност а кад да оде, кад кажем да ни
тога нема, онда знаћете како је општина руковођена; али
ипак, све оно што је било у суду и код председништва за
рад обавештења комисијског, то је комисија проштудирала,
испитала, испрала потпуно и поднела вам свој извештај.
Шта хоћете још? Мени је жао што се тако може што рећи,
и то ће учинити да се ни један од одборника који воде ра-
чуна о своме раду неће више ни примити за комисара, кад
се дешавало да у место да му се благодари што је пробавио
неких 20—30 седница радећи у комисији, он дође у одбор да
чује како му се каже: е ово комисија није добро проштуди-
рала. Мени се то већ десило. Ја сам у комисији за изви-
ђање злоупотреба касапских контролора радио неких 30

седница; написао извештај, и случајно отишао на пут, па је
други неко тај извештај овде изнео и онда се опет неко на-
шао да прави замерке такве врсте, да је одређена опет нека
комисија из истих и других лица и т. д. — Но да не идемо
сад у ту ствар. Довољно да кажем, да сам ја овде и сада
увређен што је г. Зорић казао да није комисија довољно
проучила ствар. Међу тим, кад би загледао добро у извештај
комисије, који има при руци, он би видео многе ствари које
није можда знао и које се више не смеду да трпе у општини.
Видио би на прилику то, да има чиновника општинских који
неке три плате примају; видео би да је један био кмет и
вршио дужност секретара па вукао и кметску и секретар-
ску плату; видео би да је други рачуновођа у исто време
и секретар школског одбора и т. д. и све то кад би он до-
бро видео и проштудирао, онда, место да каже хвала коми-
сији што је изнела да се то исправи, јер ми овде не знамо
шта је тамо бивало, и у место да се најживље прихвати
предлог за исправку стања, оно се још замера да комисија
није ствар проштудирала!

Дим. Ђирковић. И ја сам хтео да кажем то све. Није за
нас мала сума 50—60 хиљада динара, као што рече један
господин. На против, то је много нешто за нашу општину
ако се може да уштеди. Уштедимо ли 50.000 динара, ми са
тим новцем можемо да плаћамо интерес на један милион
зајма. А држим да ћемо сви бити мишљења да за нами-
рење преких потреба општинских не смемо товарити прирезе
на грађанство, него се морамо задужити са интересом макар
и скупљим — Због тога, свака пара коју данас можемо да
уштедимо нама је добро дошла. Не сме се више рачунати:
толики нам је приход, нек буде толики и издатак, него мора
да се штеди.

Др. Марко Леко. — Мени се чини да је већина г. г.
одборника сагласна с предлогом г. Карапеша: да се усвоји
извештај буџетске комисије у начелу, па да пређемо на пре-
трес појединих позиција. Али, по мом мишљењу, сад би одма
могли да решимо и питање односно смањења плата. Одно-
сно тога питања, изгледа ми такође, да је већина одбора
за то, да се за сада бар одустане од тога смањивања плате,
нарочито с тога, што и сама комисија каже да у нашој
општини нема још писменог распореда рада, те се не зна
колика је и каква дужност појединих органа, да би се могло
оценити, да ли им је плата прегерано велика или није и
т. д. Дакле с тога мислим да можемо да оставимо старе
плате. Молим дакле да се реши то, да ли у опште одбор
пристаје, да се плате смање или не пристаје, па према донетој
одлуци, да наставимо рад даље. —

Милутин Марковић. Кад је већ предузето да се говори
о овоме у начелу, ма да ја мислим да нема смисла говорити
о овоме „у начелу“, опет ћу да кажем неколико речи. Ко-
мисија коју смо изабрали за буџет прегледала је судски
пројект буџета. Али, као што рече и г. Видаковић, оне уштеде
које комисија предлаже, она је предложила услед свога про-

матрања и мишљења, а није имала пред собом тачан распоред појединих радова општинских органа, да би их могла контролисати и оценити: да ли се ти радови могу да свршавају са оноликим персоналом колико је оно предложила да буде? Кад тако стоји господо, ја мислим, да ми сад не можемо и не смемо да узмемо то као факт који постоји: да се толико заиста може да уштеди, па да кажемо, укидају се ова места, и нису нам потребни ови и ови чиновници и т. д. и ако немамо тачни података да оно што укидамо заиста не треба да постоји. Дакле у основу оно што је казала комисија ми не можемо сада одмах да усвојимо но треба претходно да добро испитамо ствар. Тако н. п. комисија нам предлаже да се укине звање рачуновође судског. То звање постоји одавно и свака већа општина у Србији има свога рачуновођу; а, у колико сам ја упознат са општинским пословима, у нас рачуновођа у овоме суду има доста послова, и од како то место стоји упражњено, многи послови рачуноводства стоје несвршени. Рачуни стоје несвршени и неуражени, а то је зло од кога смо и до сада патили. Исто тако има и других места која неби могла да се укидају. Предлаже се укидање једног пољака коњаника. По мом мишљењу и то не може да буде. Атар је наше општине веома велики, и, ако не би имали једног коњаника пољака, морали би увећати број пешака пољака, дакле, не би учинили стварне уштеде а могли би да учинимо то да се пољачки послови несвршавају брзо и онако како је потребно. (Жагор. чује се: то је специјална дебата) — За то ја кажем да ми сад нити можемо решити да усвојимо оно што комисија предлаже, нити да не усвојимо, догод се тачно не испитају сви послови који се врше у општини; но, с тога што то не можемо сада да учинимо, нека нико не мисли да тиме хоћемо да кажемо да комисија није испунила своју дужност, и г. г. Чланови комисије не треба то да истичу и да сматрају као неко неповерење. Комисија је урадила колико је могла да уради према оним податцима које је имала; она је на то утрошила и доста времена и труда — и сви ми који смо овде, сви смо људи који имамо својих послова, али смо позвани дужношћу да и на овом послу општинском радимо; па, и ако је овај посао често пута неблагодаран, и ако по некад претрпимо неке неповољности, кад као чланови комисије радећи по својој савести и своје мишљењу не потревимо оно што је мишљење већине у одбору. У комисији има неколико лица, а овде нас је 30—40, али с тога, што ми друкчије мислимо не може се извести да је комисија немарно или несавесно радила. (Тако је). Према свему овоме ја би имао да кажем још и то: да не би требало више да говоримо о овој ствари „у начелу“, јер о томе се не може ни говорити, него да пређемо на поједине позиције буџетске, и онде где се код појединих позиција у издатцима може да уштеди ми ћемо уштедети, а где не може, не може. Де год се може да уштеди нема ни једнога међу нама који неће на то пристати. Ми ћемо код сваке позиције имати пред собом разлоге суда и разлоге комисије, мерићемо и једне и друге, и шта каже суд и шта каже комисија, па ћемо решити како знамо; па може бити да ће бити позиција где ћемо усвојити оно што комисија предлаже, а негде опет оно што суд предлаже, а можда ће бити и тога да код неке позиције нећемо усвојити ни гледиште суда ни гледиште комисије (одобравање).

Бока Новаковић. — Г. Милутин је казао између осталог да комисија није радила на основу тачних података, а ми велимо, да смо радили на основу оних података које смо могли прибавити, и према тим податцима ми смо саставили нацрт буџета, а казали смо у извешћу још и то: да би се осим ових уштеда, које смо на основу података предложили, могло доћи још и до већих уштеда, то је зависило

од писменог распореда рада који општински суд нема. Што се тиче рачуновође, ми смо предложили да се то звање укине, али смо казали и то, да све послове његове врши један књиговођа, који остаје; само, за то место треба наћи способно лице. Не стоји дакле навод да је комисија радила без података за оно што год је предложила.

Светозар Боторић. — Ја сам чуо да неколико предговорника рекоше, да општина београдска треба и мора да плаћа више своје чиновнике него држава и друге општине у Србији, по што су у овој општини велики послови и по што општински чиновници нису осигурани пенсијом и т. д. Господо, заиста то је нешто као што рече г. Видаковић чудновато. Не знам за што општина београдска мора да плаћа више него држава и друге општине? Ако ко год, кад му се скине неки динар с месечне плате, неће да служи, не стоји му ништа на путу да остави службу, а уверени будите: да ће се на његово место јавити десет других који ће са том платом може бити и боље и поштеније радити од јутра до мрака. Каже се да немају чиновници општински онога осигурања и будућности као државни чиновници. Господо, ја мислим ако општ. чиновници хоће и сложе се да улажу од своје плате у фонд, као што то раде државни чиновници, онда и они могу да осигурају и своју будућност и своју фамилију. Њима то нико неће бранити да ураде. Ко год служи нек улаже у фонд, а ако служи рђаво па га општина отпусти нека му пропадне улог као што пропада и држ. чиновницима кад буду истерани из службе — тим ће се користити онима поштеним и ваљаним службоцима општине — и то би све њих задржавало и подстицало да боље и савесније служе општину. Тај фонд они могу да установе сутра као што га је народна банка установила за своје чиновнике. С тога, ја би молио г. г. одборнике да по предлогу г. Каранешића у начелу примимо предлог комисије, изузимајући 3—4 тачке у којима се не слажемо и о којима можемо говорити кад дођу на ред — али надам се да ће већина бити тога мишљења да се потпуно усвоји све по предлогу комисије. Јер, кад смо бирали ову комисију ми смо отварали очи, и сад не треба олако да узмемо њихов толики рад и трудбу, па да кажемо није довољно податке изнела, и за то да остане по старом буџету! То би било само извијање. Ја молим дакле г. г. одборнике да приме предлог г. Каранешића, па да идемо даље да не дангубимо.

Мил. Ж. Маринковић. Два сата се разговарамо о буџету, а стварно ништа још нисмо прешли. Одбор је изабрао ову комисију — комисија је радила са оним што је имала пред собом па је донела свој предлог и извештај по своје разумевању. Али општински суд, незадовољан је радом комисије па је изазвао целу ову полемику и створио читаву борбу. За што? Што му се не допада да се смање плате чиновницима општинским, и с тога је изашла ова дебата која траје већ два сата. Ја мислим да је узалудно дуже губити време око овога разговора. Ако је сав одбор био вољан да се штеди и кад је поклатио вере комисији, комисија је размислила о свему па је поднела свој предлог и казала где се може да уштеди. За штедњу смо сви, и за то сад треба примити предлог комисије; а што неки кажу да остане по старом па да се поново одреди нека комисија да извиди нешто, то је само одуговлачење, јер и она неће бог зна шта више наћи. (Да се реши).

Коста Главинић. Ја сам господо увек за то да се о ситним стварима не говори много; али буџет није ситна ствар, и ја сматрам ово начелно решење о буџету за врло крупну ствар. Кад пречистимо што је главно при буџету, кад се решимо на којој ће мо основици да га створимо, онда ће мо после лако решити позицију по позицију буџета. Да-

кле од дужег разговора о овој важној ствари не може никакво бити штете но само вајде. Истина мени је неугодно што баш ја вечерас изгледам као неки мучилац одбора, јер већ неколико пута узимам реч да говорим, али кад се оваква важна ствар има да реши, онда ја сам дужношћу позван да браним своје убеђење и глас који ћу дати за или против. Нужно је да се потпуно обавестимо. Г. Бугарчић мало пре рече да већина говорника који су говорили у правцу противном ономе што он заступа, неће штедњу! Не господо. То није. Немојмо тако рђаво да се разумемо. Врло је мало оних овде, који су за судски предлог буџета да све остане као што је било — управо ја сумњам да међу одборницима има таквих. Али ја заступај то мишљење да није свака штедња — штедња. Треба о томе добро промислити. Треба добро испитати да ли, кад се увидањем звања уштеди 50.000 неће бити штете за 100.000 динара; ако се уштеди место 50 само 30.000 да ли неће од такве штедње бити, вајде можда и за више од 100.000 динара! Ја заступај начело штедње, хоћу да се уштеди где се може, али заступај у исто време и то начело: кад хоћеш да ти чиновник ради како треба да ради, плати га добро. И пословица наша каже јевтино месо чорба за плот! па и јевтин рад не вреди много него је често пута још и штетан. На увидању неких звања можда се може нешто уштедити, и ту треба да се уштеди, али само немојте онима који се задржавају да раде и од којих тражимо да нам добро, савесно и поштено служе, немојте њима да сад закидамо плате. Кажете: кмет, то је звање почасно! Јесте, кад би он седео овде два сата дневно, али он мора да седи овде од јутра до мрака. Морају људи који се кметства приме, да напусте своје послове, и кад је тако, онла мора им се дати накнада. Немојмо дакле да се рђаво разумемо. И ја сам за то да се штеди, али да се штеди умесно. Не можемо казати да је излишно статистичко одељење у општини, не можемо тражити да нас патролције служе за 4 дук. месечно и т. д. Ја дакле држим да је крајње време да примимо буџет у претрес на овоме основу па да приступимо читању и решавању о свакој позицији посебнице.

Грур Миленковић. Говорено је у начелу о буџету и сувише. Општински је суд имао извесан пројект за буџет у коме је казао ово нам треба, без овога не можемо. Комисија која је разгледала тај буџет казала је, да се може бити и са мање расхода но што предлаже суд. Сад остаје у одбору да усвоји, било оно судско било ово комисијско мишљење. Ја сам дакле за то, да се прекине ова дебата која је узалудно и вођена, па да се чита и претреса позиција по позиција и оно што суд предлаже и оно што одборска комисија предлаже, па где се уштеди. Ми који смо били у комисији донели смо извештај по податцима какве смо имали, а сад нек се пређе на само читање буџета, па ће се видети где смо предложили смањење, где увидање, каквог издатка, нека се покаже зашто смо тако урадили, па онда на одбору је да усвоји једно или друго. (Вичу: тако је, да се реши).

Председник. Ако господа која су се јавила да говоре желе да решимо ствар. (Вичу: да се реши.) Јесте ли сви тога мишљења да је доста говорено? (Јесмо).

Св. Караџић. Само за обавештење да кажем ово. Ја кад сам предложио мало час да се прими у начелу предлог комисијски, извео сам такав закључак из говора већине предговорника, који су говорили у ономе смислу као што је и комисија предложила да се уради. Сад пошто је било говора и за то да ли да се смање плате или не, ја не знам да ли се и то питање може сад решити, но држим да ће бити боље да се о томе реши онда, кад се буде претресала по-

зиција о платама. Што се мене тиче, ја у том погледу желим да од оних људи који су у општинској служби од сада буде већег рада, и да прибаве општини већег прихода, а плате да им остану као што су, јер онда ће извесно и они бити заузимљивији.

Св. Боторић. Они ће да раде да користе општини а и ми ћемо их помагати. Прегоацима и Бог помаже. Не треба да се бојимо да неће радити ако им се плате смање. Има их доста који ће да раде.

Жив. Бугарчић. Ја морам да одговорим на то што се каже свакога треба добро наградити па да ради. То је напоменуто нарочито г, Главинић. Али господа нису сви људи једнаки. Има људи лењи, има битанги, који неће да раде па макар му платио 100 дук. а има добрих радника који ће да раде и за 10 дук. Треба да се има на уму да људи раде а не раде плате.

Председник. Дозволите господа да и ја кажем моје мишљење о решењу овога питања. Овде су изменане мисли. Чудо се разних мњења, а да би изашли на чисто ми се морамо држати закона. Закон каже суд општински предлаже, а одбор решава буџет. С тога не може се начелно решити у једном да ли се прима предлог комисије или предлог општ. суда, него ћемо имати да претресамо позицију по позицију из оба предлога па шта одбор усвоји оно ће и бити Јер, не мора се примити ни све оно што одборска комисија предлаже ни све оно што суд предлаже, већ може одбор усвојити и нешто треће.

П. Видаковић. Није тако по закону. Ваш судски буџет пропао је. Он је одбачен у првој седници кад је прочитан и одређена комисија да састави буџет.

Председник. Није тако, судски буџет није онда ни прочитан.

П. Видаковић. Ко каже да није прочитан. Зар ви износите пред одбор па и не прочитате? Изволите казати где стоји у закону да општ. суд прави буџет а не одбор.

Председник. Изволите чути како закон каже. (Секретар чита члан 38 опш. закона).

П. Видаковић. Ви сте предложили, али одбор није усвојио него је одредио комисију да начини буџет.

Председник. Опростите господине. Није тако. Ја сам поднео буџет и казао одбору: обичај је да, кад се поднесе буџет, онда одбор одређује комисију која са једним заступником судским буџет претресе и у колико је могуће изравна неједнакости па се онда износи пред одбор на решење и предлог судски и извештај комисијски, а каже се: ево ово је предлог суда а ово извештај комисије па онда одбор решава о томе предлогу с погледом на извештај. Тако је ваљда до сад било, а тако је и закон прописао.

Гл. Јосићковић. Сад нека одбор реши начелно да ли усваја предлог буџета општинског суда или предлог буџета комисије одборске?

П. Видаковић. Говорено је о томе два пуна сата да ли да начелно усвоји пројект буџета комисијског или пројект буџета судског, и сад кад се претресе завршио да то остане нерешено, то ја не разумем никако. Господа, ви знате колико је вас и ваших бирача стало труда док смо се куртаписали старих кметова. За име божије јесте ли сви ви осуђивали њихов рад. И сад хоћете да примимо буџет који су ти кметови написали!?

Милутин Марковић. Истицање питања да ли се у начелу прими овај или онај буџет, то је сасвим неумесно и излишно питање. Да је општ. суд предложио нешто па то што је он предложио да је комисија сасвим изменила, онда би то још могло да буде. Али овде комисија је $\frac{1}{4}$ примила³

из предлога општинског суда. Дакле не може бити начелно другог питања, већ ако хоћете то: ко је за то да буде буџета, а ко је за то да не буде буџета? А то не може бити. Него има да се чита позиција по позиција па шта се усвоји.

Др Марко Т. Леко. Ми морамо на сваки начин предлазити позицију по позицију; али ако се предходно о главном питању споразумемо то ће нам олакшати цео овај посао. Ми смо овај буџет упоредо с извешћем одборске комисије пред собом неколико дана и могли смо га о празницима свестрано проучити, тако, да нам сада није тешко донети извесну одлуку у опште. Можемо дакле решити, хоћемо ли у опште да смањујемо плате и да укидамо звања или не. Ја сам мишлења односно укидања звања да се то у неколико и сад може извршити, а што се тиче плате као што сам већ напоменуо нисам за то да се смањују, и опет би молио да се то питање изнесе пре свега на решавање.

Н. Р. Пошовић. Ја сам противан овоме што је г. Леко казао. Овде има да се реши то: пристаје ли одбор да узме за основу претреса пројект судски или комисијски; а за тим кад се то реши, долази питање оћемо ли да смањујемо плате, да ли ћемо да скидамо звања итд.

Светозар Богорић. Председништво кад је отворило седницу изнело је два питања на дневни ред а то је општински предлог буџета по пројекту суда, и по пројекту комисије па је позвало одбор да начелно о томе говори и реши који ће се од ова два пројекта узети за основу специјалног претреса о буџету. Око тога смо говорили читава два сахата и мало пре се дође до решења да се прими комисијски пројект и да по њему одпочнемо радити па се сад то извитопери и изађе нешто друго.

Председник. Кад се отпочела дебата ја сам казао да су старе судије казали шта мисле о овом буџету. Сад изволите чути и садање кметове...

Дим. Ђирковић. Шта ће нам то за Бога; ставите на гласање прима ли се комисијски или општински пројект? Не мојте тако — ми једно хоћемо а ви заводити на другу страну.

Н. Х. Пошовић. Мој је први предлог био да се узме за основу претреса буџет општинског суда.

Гл. Јосифовић. Предлог г. Лека и г. Главинића ако се стави на гласање само ће се тако сва питања решити. Јер, ко усвоји општински буџет он је усвојио да се не смањују плате, а ко је усвојио овај комисијски предлог, он у начелу усваја да се смањују.

Мил. Јосифовић. Комисија није ни састављена за то да начини нов буџет но да учини примедбе на овај буџет који је суд на основу закона пред одбор изнео. Овде дакле нема два буџета, него има предлог буџета општ. суда и имају примедбе комисијске на тај предлог. Сад нема ништа друго да се ради него да се пређе на поједине тачке и онда да се чита и оно што је предложио суд и оно што је комисија на тај предлог приметила. То је све што има да се сад уради. (одобравање)

Мил. Марковић. Ја сам већ казао и сада опет напомињем да је излишно ово питање решавати у начелу. У овом буџету има позиција у којима се не слажем са општ. судом, а има позиција у којима се не слажем са комисијом, и сад се тражи да гласам за један или други пројект. То не може бити и ја не могу да дам глас ни за један, него да пређемо на поједине позиције па негде ћемо примити мњење суда негде мњење комисије. (Чује се: ти се уздржи од гласања). Није то тако, ни по закону не може се то допустити. Вас 4—5 хоћете нешто што не може бити! (Вичу: нека се гласа).

П. Видаковић. Ако нас је 4—5 који то хоћемо, ми ћемо остати у мањини при гласању, па свршена ствар.

Председник. Знамо господо, али не можемо ми радити ништа противно закону. (Чује се; па како је по закону)!

Коста Томић. По закону је овако као што је г. председник напоменуо и као што сте чули од предговорника, правника, Ја знам да нема овде ни једнога који ће да ради противно закону. По закону општински суд пројектира буџет и предлаже га општинском одбору на решење. Одбор има права да тај пројект суда сасвим измени, да га допуњава, да брише што нађе за нужно. Изван тога свака друкчија практика била би незаконна практика. Дакле, у име председништва, као члан суда општинског, и као члан одбора ако хоћете мене као правника да саслушате, онда ја вам кажем да базис вашег претреса и решавања о буџету по закону може и мора да буде онај пројект буџета који је суд саставио и поднео одбору на решавање; а разуме се да одбор има права да тај пројект мења и допуњује онако како мисли да треба. То је што сам имао да кажем као правник.

П. Видаковић. Има овде и већи правник, који не мисли тако.

Ђ. Новаковић. Ја не мислим да суд општински по закону има права, већ дужност, да гради напрт буџета, него то право по закону има само одбор општински. Суд прави тај напрт буџета, али одбор га по праву одобравања у ствари гради и решава.

Коста Томић. Молим вас да чујете како закон гласи.

Ђор. Новаковић. Суд има дужност као што сам мало час казао само да напише напрт буџета јер су код њега рачуни расхода и прихода, и што је он свагда на окупу, а одбор који је на окупу кад се позове, тај је, који одређује да се овај или онај приход тропи на ово или оно, дакле према овоме она чињеница, која може не само одобравати буџет, него и сасвим нов направити.

Председник. Па и ја на то пристајем, и ја кажем то исто, да суд саставља буџет и подноси га одбору, а одбор може тај буџет суда одбацити или примити. Ја не разумем за што да се каприцирате да радите нешто што би било против закона. За што да се не чита буџет који вам је суд поднео по закону и дужности својој?

Н. Х. Пошовић. Читали буџет судски и комисијски све ће опет изаћи на једно, јер ми можемо и комисијски буџет непримити у целости, него узети нешто из судског пројекта.

Ж. Бугаршић. Али што одбор да не може радити како хоће, кад је он газда и он по закону има да реши шта ће бити буџет.

Председник. Општински закон постоји и до год овако гласи ми тако морамо радити, иначе, ако не радимо тако сва радња наша не вреди и пада. За што би дакле само одуговлачили решење ове ствари, која је одавно требала већ да буде свршена?

Ја ћу дакле ставити питање: ко је за то да се ради онако како закон каже, т. ј. да се прочита пројект суда и узме у претрес упоредо са извештајем комисије тај ће казати за; а ко је таквој радњи противан, нека каже против.

Св. Карапешкић. И ја кад сам мало час учинио онакав предлог, нисам имао у виду овај пропис закона, који смо сад чули. За то и ја држим да се другчије не може радити него да се узме у претрес предлог судског буџета заједно са извештајем и предлогом одборске комисије, па где се буде имало што да мења, ми ћемо мењати. То је тако по закону.

П. Видаковић. Нека се реши о томе како је по закону. Овде се мора гласати онако како је дебата вођена. Вођена је пуна два сата о томе који ће се предлог буџета узети за основу специјалног претресања и решавања, да ли онај који је суд саставио или онај који је комисија састави-

ла. Тако је вођена дебата. Сам г. Карапешкић је предложио да се усвоји у начелу буџет комисијски, и сада ми је за чудо како може да противно мисли и да на један пут друго нешто предложи.

Св. Карапешкић. Јесте ја сам био предложио тако; али кад смо чули како закон приписује, мени је жао што се овде обелодањује да ја разумем закон боље него ви, који се нама сваком приликом намећете као правник.

П. Видаковић. Овде је мене господин увредио. Овде има и један правник већи од мене који је члан великог суда, и ја се у овом питању с њиме потпуно слажем. Што се пак намећа тиче ја се до данас нисам ником намећао, а још мање каком Св. Карапешкићу који је се намећуо радикалима.

Св. Карапешкић. Ви господине ако хоћете да се управљате и понашате онако како достоји једном одборнику, дужни сте да поштујете овде свачије мишљење. Ви кажете да сам предложио једно а сад кажем друго. Јест, ја сам казао и мало час да сам предложио онако, али кад закон каже да суд саставља и износи пред одбор свој предлог буџета, онда се тако мора и урадити а не као што ви сплом хоћете да наведете одбор на противзакони рад. (Жагор)

Председник. Молим вас господо, ово што сам изнео није одиста никаква подвала и ја се чудим шта се томе опонира толико. Ја сам дужан да радим по закону, а ви можете решити како хоћете. Ако ваше решење буде такво да се слаже са законом, ја га морам извршити, а ако не буде, онда ћу се морати да обратим надзорној власти. — Сад извол'те гласајте: ко је за то да се чита предлог суда и упоредо са извештем комисијским да се о њему дебатује и решава о свакој позицији буџета, он нека каже — за; а ко је против тога, да се овај судски предлог не чита, но само комисијски, он нека каже *против*. (Настаје гласање. После)

Гласало је 20 одборника *за* а 10 *против*. Дакле свршена је ствар по закону.

Св. Боторић. По што смо вечерас доста дебатовали, а доцне је да узмемо у прегрес поједине позиције буџета сад, ја молим да се одложи седница за сутра.

Председник. Добро, господо. Само сутра не може бити седнице, јер сам позват у одбор за прославу Косовску, с тога ћу звати седницу за преко сутра.

Састанак је завршен у 9 сах. по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 15. Априла 1889 год. у Београду

Почетак у 5¹/₂ часова по подне.

Присутствовали: Председник општине г. Ж. Карабибировић, чланови Суда г. г. Милан М. Банковић и Коста Томић, чланови одбора г. г. Ђ. Јосиповић, Милош Обркнежевић, Свет. Карапешкић, Ж. Бугарчић, Ник. Х. Поповић, Димит. Т. Вељковић, Зах. З. Поповић, Ђорђе С. Новаковић, Коста Д. Главинић, Др. Марко Т. Леко, Настас Крстић, Дим. Ђирковић, Јов. Илиј, Јов. Ж. Ђурић, Станко Петровић, Раденко Драговић, Илија Цветановић, Видоје Витровић, Н. Вуљковић, Гргуур Миленковић, Ђорђе Николић.

Дим. М. Ђорђевић, Никола П. Михајловић, Милутин Ј. Марковић, Светозар Зорић.

Садржај одборске радње:

1. Таксирање хлеба; 2. Решење о буџету.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен. На дневном реду имам један акт Управе вар. Београда о такси на леб. Тај акт је дошао још ономад у вече. Тражи се хитан одговор. С тога сам га морао изнети пред вас на решење. Чујте тај акт. (Секретар чита).

Као што чујете Управа каже „ако општина не одговори“ и тд. Акт је овај дошао у петак у 5 сах. у вече. Ја, не имајући цене, нисам хтео да изнесем пред вас знајући да ће седница бити у суботу. С овим актом ја сам везао и стара акта о томе питању. Чујте шта сам ја Суду одговорио (Секретар чита). Управа је вратила питање на одбор да чује и одборско мишљење.

Ја сам за ово кратко време прибавио цене брашну и сад изволите решите ову ствар.

Димитрије Ђирковић. Ја би имао да кажем, да цене нису промењене на више, но сад је још јевтинија нап. Цена жити је била 13 дин. а сад је 11 ¹/₂.

Председник. За то сам ја прибавио ценовник на ћете видети да нема разлике никакве. (Врло добро).

Никола Х. Поповић. Да чујемо те цене. (Секретар чита извештај да је просечна цена брашну 16. а жити 12. дин. 100 кила.)

Председник. Дакле, јесте ли мишљења да остане као што је било?

Ђока Новаковић. Ја не знам да ли је комисија дала о томе своје мишљење.

Председник. Комисија је дала мишљење, и они преко свега тога опет траже да се цена лебу повиси.

Јесте ли за то да се цена хлебу повиси? (Нисмо).

Дакле с тим је свршено.

Чујте уверења што Управа вар. Београда тражи. (Секретар чита).

За Саву Петровића Ковачевића тражи се, каквог је владања и стања — Изјављено: Владања доброг а стања средњег.

Сад молим вас да пређемо на буџетску ствар.

Прво је на реду приход буџетски. Хоћемо ли да читамо. Ту комисија није чинила никакве приметбе. Она је усвојила све оно што је предложено. Хоћете ли и ви то усвојити? (Усвајамо).

Никола Х. Поповић. Моја је приметба да дође у буџет и приход од песка и гробља, а гробљански рачун да се поднесе те да видимо како постоји, јер и то има свезе са буџетом.

Председник. Ви можете да тражите то, и ја ћу наредити благајнику да се тај рачун потражи. Но то се засебно води, јер је гробље одвојено.

Ви желите у будуће да се у буџету стави и партија за песак. То ће се учинити, а за ову годину то иде у непредвиђене приходе.

Димитрије Ђирковић. Ја не видим и партију од добошарије.

Председник. То све иде у непредвиђене приходе, јер кад би се све могло предвидети, онда не би ни било те непредвиђене партије. Но ако баш желите онда идуће године може и то ући у засебну партију.

Дим. Ђирковић. Како то, кад се од добошарије може знати колико прихода долази.

Глиши Јосиповић. Добошарија каже се износи 2000 динара. Како то може да иде у непредвиђене приходе?

Председник. Па добро, кад хоћете онда ћу ја идуће године ставити у буџет и ту партију за себе.

Раденко Драгојевић. Ја не видим да је овде стављен приход од калдрме, а зна се да становници појединих улица плаћају по 3, кв. сами, и тако им и општина у рачун ставља.

Председник. Код нас се од вајкада практикује, да општина, чим се нова калдрма у којој улици направи, исплати све, па онда она у олакшицу својих грађана наплаћује ту на њих нападајућу калдрму у року од 3 године. Дакле и ту има вересије, а данас и све се о томе води рачун у рачунству.

Коста Главинић. Да није случајно Раденко Драговић покренуо то питање, ја би га покренуо. Ово је сигуран приход општински. Општина треба да зна, колико има свега тога прихода и то треба да дође у буџет. Ја видим у буџету од 82-3 године да је пројектовано толико и толико прихода, а наплаћено толико и толико. Дакле и то треба да се каже овде. Даље, приход од каменог мајдана и то треба овде да дође овде у овом пројекту и приходима видим да је предвиђено од каменог мајдана 4 хиљаде динара. Сад колико је наплаћено прошле године не зна се. У пројекту за 1883 год. стоји да је у 1882-гој год. предвиђено 7200, а наплаћено 4600. У 1887 год. предвиђено 5000, а у овогодшњем буџету предвиђено 4000 динара. Мени ова цифра изгледа врло мала, јер се прошле године у овој вароши зидало много.

Што се тиче прихода од калдрмије то је приход сигуран јер општина има права да тужи и да се наплати од онога који неплати. С тога и то треба да се заведе у приход и на крају године да се каже наплаћено је толико и толико а остало на вересији толико и толико.

Бока Новаковић. Ја сам сазнао да општина има прихода и од цветног трга, а овде у буџету нема тога прихода.

Председник. Од цветног трга немамо никаквог прихода јер он има права да ужива за извесни број година бадава, па онда по истеку да уступи општини у својину све оне дућане.

Милутин Марковић. Овде треба да уђе и приход од добоварине.

Глиша Јосићковић. Овде је предвиђено прихода непредвиђених свега 15 хиљада динара — а ја мислим да има више.

Никола Пошовић. То ће све показати она комисија, која је рачуне прегледала.

Председник. У буџету се не заводи вересија, јер би онда и према њој правили расход, а ми то не чинимо што се дешава да нам се каже према оволиком приходу може се извршити још ово и ово и пр. дај још оволико и оволико патролција више и то нам онда прави расход а међутим то стоји на вересији која се не може пресијом од грађана узети, по што општина мора да води рачуна о својим грађанима да их не би упропастила.

Др. Марко Лeko. Ја мислим да се сад не можемо упустити у специјалну дебату о појединим незаведеним позицијама прихода. Напомињу се неке позиције о којима до сад није специјално вођен рачун. Ја мислим треба те све позиције као што и буџетска комисија предлаже у будуће засебно водити и према приходу који буде ове године у тим појединим позицијама постигнут идуће године у буџет прихода увести — (тако је).

Председник. Дакле јесмо ли сад на чисто што је одбор приметно да се води ове године тачан рачун од гробља а сем тога и од песка, добоварије и калдрме, па идуће године да и то уђе у позиције буџета (јесмо).

Илија Цветановић. Ја не видим овде партију од фијакера.

Председник. Дакле, кад смо са приходима готови сад прелазимо на расход. Чујмо даље. (секретар чита).

I Плата персонала судског. 1. Председнику општине 12000 динара.

Светозар Боторић. Пошто је председникова плата овде на првом месту, ја предлажем да је то велика плата и да треба да се смањи на 8000 динара.

Председник. Ја господо према томе што се о мојој плати решава не би требао да будем присутан, због тога ћу се удалити, само примећујем то, да одбор не може то смањити.

Светозар Боторић. Ако не можете присуствовати, вас ће заменити најстарији члан суда.

Председник. По споразуму између владе и општинског одбора плата је моја одређена указом краљевим, и, док то стање траје, одбор то не може мењати.

Никола Х. Пошовић. Нека се најпре о томе гласа: може ли се узети плата председникова у претрес или не може?

Свет. Боторић. Решено је, господо, да се узме у претрес свака тачка у буџету расхода, па према томе и плата.

Председник. Добро господо, ја немам ништа против тога, и кад тако хоћете, ја ћу оставити седницу за време док то ви решите, а према исходу ја задржавам право одбране код надлежне власти. (излази).

Раденко Драгојевић. Односно ове плате г. председникове молим правнике да даду своје мишљење.

Члан суда К. Томић. Односно те плате прочитаћу вам закон. (чита). То је меродавно за одбор.

Глиша Јосићковић. Господине. Ви сте казали да је то по закону и на основу томе говорите. Ја кажем да је устав закон над законом, а у уставу члану 16 стоји овако: (чита) у уставу стоји да је својина општинска неповредима и према томе она може сама својим имањем управљати, и кад то може онда она сама и плату председнику своје може одређивати. То је прво. Друго, општине имају своју самоуправу по члану 162 устава (чита). Дакле се не каже да ће министар одређивати плату председнику. На послетку, у члану 204 устава важе се; (чита). Дакле, кад би сад тај закон вредио што га чита г. Томић преко овога устава, онда општини београдској не би се признало право на својину и самоуправу (чује се: врло добро). А како је то уставом ујемчено, то онда одбор има право да одређује плату председнику, а нико други.

Светозар Караџевић. Ја би молио г. председника комисије да нам објасни за што није и председнику смањено плату, кад је и другима смањено, и да ли и он држи да се по закону то не може учинити сада.

Бока Новаковић. Заиста, ми смо у нашој комисијској седници доста дебатовали о плати г. председника, па смо нашли, да по закону не можемо за сада у његову плату дирати, јер то мора остати све донде, док се не донесе нов закон о општинама. Сад, ако ко има разлога противног нека говори.

Светозар Караџевић. У колико је мени познато вешки је кмет тако исто постављен указом, па, кад је отишао са тога места у Прокупље за начелника, није се други указом постављао, већ избором, па је том новом кмету остављена иста плата која и указом. Тако би било и са нашим председником кад би он ово место оставио или би са истог уклоњен био, а док то не буде држим да ми до новог закона не можемо у ово улазити.

Никола Вулковић. Молим вас господо. Кад је већина комисије а и сав одбор одлучио, да се штеди, онда прво мора пасти на плату председникову, која је и сувише велика. Он и ако има право на исту треба да и сам пристане на штедњу и да одобри да му се смањи.

Милан Ж. Маринковић. Нека прво правници објасне, да ли је јаче ово по уставу или оно по закону?

Глиша Јосифовић. Ја би то исто учинио, да замолимо господу правнике да објасне. Али по што г. председник комисије г. Бока Новаковић, који је по свом положају најјачи правник, вели, да општина нема тога права, на шта ће се сигурно сагласити и остали правници који су овде — ја би само ово хтео да нам правници кажу: прво, вреди ли за општину члан 16-ти устава? Друго, има ли општина београдска своју самоуправу, и треће, вреди ли чл. 204 устава гди се каже: да сви садањи закони који се косе са уставом губе силу закона?

Коста Главинић. Ја би тако исто молио г.г. правнике да објасне ово питање. Но кад је г. Новаковић као најјачи правник по своме положају изреко, да немамо права, онда на што да се ми око овога свађамо и то само за плату од неколико месеци? Док се закон не промени важи стари закон. Ја тако разумем, а за мене је меродавно мишљење стручњака, који тако исто говоре. Друго је то што се вели, да ваља да штедим; и ја сам за то, али кад не можемо по закону овде ништа уштедети, онда пристајем и ја да упитамо г. председника пристаје ли на мању плату, па ако пристане добро — а иначе није нам вајде губити време око посла који по закону не можемо преиначити. (Тако је).

(Свршиће се).

ОБЈАВА

Господин Министар унутрашњих дела преписом својим од 20 Априла ове године ПМ 5127 издао је следећи распис:

«Међу узоцима, са којих се од приличног времена јавља незадовољство у народу на општинске управе, без сумње је један и тај што кметови, како сам и сам дознао а како се тврди и у многим органима јавног мишљења, наплаћују некакву дијурну за послове, које они имају по дужности својој да изврше ван општинске суднице, а у кругу оне општине којом управљају. И по мом дознању и по тврђењу јавног мњења, ове кметовске дијурне често износе знатне суме новаца, те јако отежавају грађанима да до својих права дођу. Колика је отуда незгода јасно је, без сумње и за Управу, те се отуда сама собом истиче потреба да се тој незгоди доскочи и узрок сукобима и незадовољству који отуда потичу отклони.

С тога сам се нашао побуђен препоручити Управи па да се најбржим начином и најозбиљније по-стара о овоме што следује.

1; Да се објави у свима општинама обичајеним начином свима грађанима — сељанима, да кметови по закону немају права ни да какву дијурну ни за какав посао, који раде по службеној дужности својој, као кметови, у кругу своје Општине; а исто тако да права на то немају, у горњим границама, ни остали часници, званичници или служитељи општински.

2; Да се ова наредба моја саопшти свима председницима општинским на потпис

3; Да у свакој општинској Судници стоји објављена, на видуку свима, који у Општинску Судницу долазе.

4; Да окружне и среске власти као и Управе строго пазе на тачно вршење ове наредбе, и да одмах, свака у границама својих законских права, свакога на одговор узму и казне, који би се о њу огрешио».

Ово се грађанству јавља ради знања.

Из седнице Суда општине вар. Београда. 28 Априла 1889 А.Бр. 227.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Одборска седница

У понедељак 1 Маја т. г. у 5½ часова, по подне држаће одбор општински редовни састанак.

На дневном је реду:

- 1.) Лицитација за грађење калдрме у Сарајевској, Сјеничкој и Фрушкогорској улици;
- 2.) Лицитација за откопавање, планирање и калдрмисање Призренске улице;
- 3.) Предлог за даље откопавање улица: Доње градско поље, Јевремове и др.
- 4.) Извештај комисије о улицама које се првенствено имају калдрмисати;
- 5.) Молба калдрмијских раденика;
- 6.) Извештај о исплати капија новог гробља;
- 7.) Молбе за калдрмисање «Београдске» и «Изворне» улице;
- 8.) Избор чланова школскога одбора;
- 9.) Избор лекара;
- 10.) Молба «друштва за уређење и унапређење дунавског краја», да општина набави намештај за дечије забавиште;
- 11.) Молба Марка О. Марковића и комп. за за дозволу спајања парног млина жељезничким путем, са жељезничком станицом;
- 12.) Молба врачараца да откопавање улица врачарских падне на терет општине;
- 13.) Молба неколицине механџија да одсеком плаћају касапску аренду;
- 14.) Избор једног црквеног татора;
- 15.) Молбе за новчане помоћи ради лечења у бањама;
- 16.) Извештај комисије о јеврејском гробљу; и
- 17.) Молба пиљара са вел. пијаци.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

У интересу је и грађанства, да се приходи општине не крће ничијим злоупотребама, и по томе морална је дужност свакога грађанина да по могућству и драговољно потпомогне органе општинске

службе, кад им је у спречавању злоупотреба помоћ појединих грађана потребна.

Општина београдска штети се знатно, што по једини клачи мяса избегавају клање на општинској кланици, да тиме не плате таксу, која општини по закону од сваког грла заклате стокe припада.

Због тога као што је опште познато, општина и држи неколико нарочитих контролора да хватају криумчаре, те да се никоме не допусти клање ван кланице, које не штети само општинску касу но наноси незгоде и по јавно здравље, због чега је кланица и установљена.

Да би контролори могли с успехом вршити своју службу, често им је потребно имати сведоке за ухваћене криумчаре на делу.

Услед тога, општински се Суд обраћа са молбом на грађанство вароши Београда, да поједини не одреку помоћ контролорима на случај потребе и њиховог позива. Само тако моћиће се снажно стајати на пут злоупотребама оних, који на општу штету криумчарски хоће да кољу.

Од стране суда општине вароши Београда 12 априла 1889.

ПОЛИЦИЈСКА НАРЕДБА

Управа вар. Београда, у интересу јавнога реда и морала, а у вези њене наредбе од 26 фебруара 1881 год. Бр. 3345, издате по договору са одбором београдске општине, издаје сада ову наредбу:

1. Управа вар. Београда једина је и надлежна, да за варош Београд даје дозволу: на давање балова и концерата, на свирање и певање по гостионицама, гостионичким баштама и јавним локалима, на изигравање циркуса, на излагање панорама, менаџерија, на окретања рингшпилова и т. д.

2. Ко хоће да даје бал, мора се на један дан раније јавити управи; а ко хоће да добије дозволу на давање вештачких представа, изложених у претходећој тачци, треба да се обрати с молбом управи вароши Београда и да покаже доказе:

а, да је вешт томе послу;

б, да је доброг владања, а за тим

в, да изложи тачно програм представа, које мисли давати; и

г, ако има више чланова, онда да се именује, који је старешина и који су поименце чланови.

3. Дозвола на давање оваквих представа вреди само за онога, на кога гласи, и тако исто представа може се давати само на месту, које је у дозволи одређено.

4. Само се могу представљати публици они комади, који су у програму управи предатом означени.

5. Одступање од ових правила и означенога програма забрањено је, а поред казне, дата дозвола одузеће се.

6. Забрањено је:

а, излагање певача и певачица у непотпуном оделу;

б, певање безобразних песама, којима се вређа вера, морал, народност или постојећи ред и закон; и

в, намигивање на публику, изазивање, зачикивање и неморално показивање појединих сцена.

7. Давање оваквих представа може бити само у дане када нема представа у народном позоришту.

8. Представе не могу трајати дуже од 12 сати ноћу.

9. Добијену дозволу полицијске власти старешина представљачког друштва мора уза се носити, и на зазахтевање власти или њених органа увек ради увиђаја показивати.

10. Онај, који тражи дозволу по тачци 1., има претходно да положи за сиротињу београдску:

а, за свако давање балова и забава у кавани и другим јавним местима 10 динара.

б, за давање концерата (у певању и свирању) по гостионицама, баштама и јавним локалима за свако вече 6 динара.

в, за обично свирање по каванама и за певаче српске поданике за месец дана 60 дин.

г, за излагање панорама, менаџерија и рингшпилова дневно 20 дин.

д, за изигравање циркуса и гимнастичких представа, као и за женске оркестре за свако вече 30 дин.

е, за кафе-шантан и фолксенгераје за свако вече 50 дин.

11. Дозвола за представу вреди само за онолико време, на колико гласи.

12. Гостионичари, који у својим локалима дозвољавају давање представа без претходног одобрења власти, казниће се као онај, који буде те представе давао, само што ће гостионичар још бити дужан да плати и таксу по тачци 10., и

13. Поднете молбе за дозволе решаваће потписани управитељ, а таксу ће наплаћивати и писмене дозволе, у којима ће бити и примљена сума означена, издавати благајник управин, као и до сада што је рађено. Свака примљена сума новаца уводиће се у благајничке књиге, па концем сваког месеца, што се буде прикупило, предавање се редом: заводу за напуштену децу, београдској општини и народном позоришту.

Управа вароши Београда издавајући на основу §-а 326-ог крив. зак. ову наредбу, позива оне, којих се тиче, да се по истој управљају од 1 маја тек. год.

Бр. 4826.

25 априла 1889 год.,

у Београду.

Управитељ
вароши Београда,
Г. Ђорђевић

Писар,

Мирослав Љ. Узун-Мирковић